

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ.**

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΣΤΗΝ

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ.**

ΑΘΗΝΑ, 26 ΜΑΡΤΙΟΥ 1997

Σύντροφοι και Συντρόφισσες,

Η σημερινή ιδιαίτερα επιτυχής ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ, του Τομέα Συνδικαλισμού και Μαζικών Χώρων του ΠΑ.ΣΟ.Κ., είναι σημαντική ως προς την πολιτική της σημασία.

Είμαι ευτυχής, γιατί έχω σήμερα τη δυνατότητα να απευθυνθώ στο ευρύ δυναμικό των Οργανωμένων δυνάμεων του κινήματός μας, του χώρου της εργασίας και κυρίως προς τους αιρετούς τους εκπροσώπους.

Σήμερα, σ' αυτή την αίθουσα είμαστε όλοι σχεδόν παρόντες.

Νοιώθω λοιπόν, ως Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το χρέος, να τιμήσω στο ξεκίνημα της ομιλίας μου όλους εσάς, που 23 χρόνια τώρα δώσατε και συνεχίζετε να δίνετε ένα διπλό καθημερινό σκληρό και επίπονο αγώνα.

Αγώνα για να στεριώσει και να μεγαλώσει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στους Μαζικούς χώρους.

Αγώνα για την οικοδόμηση και την δημοκρατική λειτουργία, όλων των μεγάλων μαζικών Κοινωνικών Φορέων, που εκπροσωπείτε.

Από το 1974 ως τις αρχές της δεκαετίας του 1980, δώσαμε τη μάχη για την αποκατάσταση της δημοκρατικής θεσμικής λειτουργίας των συνδικαλιστικών φορέων και πετύχαμε σ' αυτό μας το στόχο.

Οι περιθωριοποιημένοι τότε και θεσμικά ανολοκλήρωτοι Φορείς, της ΓΣΕΕ, της ΑΔΕΔΥ όπως και άλλοι πέρασαν από την αφάνεια και την αναξιοπιστία, με τους δικούς σας αγώνες και το Νομοθετικό Έργο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., στο προσκήνιο.

Η δημοκρατική λειτουργία των συνδικάτων, η ελεύθερη συλλογική διαπραγμάτευση, η θεσμοθέτηση της ΟΚΕ και της συμμετοχής των Εργαζομένων στα Δ.Σ., και τόσα άλλα οριοθετούν και προσδιορίζουν την πολιτική μας.

Και είναι το έργο αυτό, έργο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., έργο των Οργανωμένων Προοδευτικών Δυνάμεων στους μαζικούς χώρους, έργο δικό σας, έργο όλων μας.

Συντρόφισσες, Σύντροφοι,

Στην εποχή μας έχει προκύψει ένα μεγάλο πολιτικό χρέος για όλους μας.

Το χρέος της διαμόρφωσης μιας νέας ολοκληρωμένης πολιτικής πρότασης που θα εμπνέει τον κόσμο της εργασίας.

Το χρέος της συνεχούς επεξεργασίας και εφαρμογής μιας πολιτικής που θα κάνει την Ελλάδα ισχυρή και όλους εμάς πολίτες μιας χώρας που έχει λόγο.

Ποιοι είναι οι λόγοι, οι αιτίες της υποχρέωσης αυτής;

Είναι οι παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις. Τα οικονομικά και κοινωνικά επιτεύγματα της μεταπολεμικής εποχής στηρίχθηκαν στον έντονο κρατικό παρεμβατισμό στην οικονομία. Ο παρεμβατισμός πήρε τη μορφή του ελέγχου ζωτικών παραγωγικών τομέων από δημόσιες επιχειρήσεις, τη μορφή ψηλής φορολογίας και δημόσιας δαπάνης (κοινωνικό κράτος) και τέλος τη μορφή της «διαχείρισης της ζήτησης» που εξασφάλιζε τόσο την πλήρη απασχόληση όσο και τα κέρδη των επιχειρήσεων και τις επενδύσεις. Διαμορφώθηκε έτσι η οικονομική βάση μιας κοινωνικής συμμαχίας ανάμεσα στην εργατική τάξη (και άλλα χαμηλοεισοδηματικά στρώματα) και σε ένα μέρος, τουλάχιστον του κεφαλαίου και της κρατικής διοίκησης. Η κοινωνική αυτή συμμαχία καθιέρωσε τρόπους ζωής, δημιουργικής δραστηριότητας και πλουτισμού υπό συνθήκες μιας κρατικά διευθυνόμενης οικονομίας της αγοράς. Η διαμόρφωση ενός τέτοιου κοινωνικού μπλοκ είχε αποφασιστική σημασία για την επικράτηση του ευρωπαϊκού σοσιαλισμού.

Κεντρικό ρόλο στο κοινωνικοπολιτικό μόντελ του Ευρωπαϊκού σοσιαλισμού έπαιξε ο έλεγχος της οικονομίας της αγοράς από το εθνικό κράτος. Παρ' όλη τη μεταπολεμική εμφάνιση ορισμένων υπερεθνικών ρυθμιστικών οργάνων (ΟΗΕ, ΔΝΤ, Διεθνής Τράπεζα, ΓΚΑΤΤ) τόσο η οικονομία της αγοράς όσο και ο έλεγχός της παραμέναν στα πλαίσια του εθνικού κράτους. Όλα αυτά έχουν αλλάξει. Έχουν αλλάξει με τη παγκοσμιοποίηση της οικονομίας της αγοράς και τη νέα τεχνολογική - που τείνει να γίνει και βιομηχανική- επανάσταση. Οι εξελίξεις αυτές είναι μη αναστρέψιμες. Η νοσταλγία μιας εποχής που μας είχε κάπως βολέψει όλους είναι μάταια. Δεν πρόκειται ποτέ να επιστρέψουμε στη μέσα σε εθνικά πλαίσια ρυθμισμένη οικονομία. Οι θεσμοί της οικονομίας αυτής -και οι προστασίες που εξακολουθεί να παρέχει αν και σε φθίνοντα βαθμό- ζουν το λυκόφως τους. Δεν βρισκόμαστε μπροστά σε μια αναθεώρηση της κοινωνικής προστασίας. Αντιμετωπίζουμε την εκ των πραγμάτων αναμόρφωση του παραδοσιακού κοινωνικού κράτους. Δεν βρισκόμαστε μπροστά σε μια παροδική, όπως άλλοτε, αύξηση της ανεργίας. Αντιμετωπίζουμε τη συρρίκνωση της εγγυημένης από τις μεγάλες επιχειρήσεις και το κράτος απασχόλησης. Δεν αντιμετωπίζουμε μια κρίση του καπιταλισμού με τα γνωστά από την ιστορία χαρακτηριστικά της. Αντιμετωπίζουμε μια κολοσσιαία επανάσταση στον τρόπο ζωής των κοινωνιών.

Η πρώτη συνέπεια των οικονομικών αλλαγών είναι η κατάρρευση της εσωτερικής (ενδοεθνικής) πειθαρχίας του κεφαλαίου που είχε επιβάλλει ο (εθνικός) κρατικός παρεμβατισμός. Το κεφάλαιο απέκτησε δύο νέα πανίσχυρα όπλα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, την ευκολία να μεταναστεύει, ουσιαστικά ανεξέλεγκτα, σε περιοχές χαμηλού κόστους και τη δυνατότητα να επισείει την απειλή των φθηνών εισαγωγών από τις νέες βιομηχανικές χώρες. Τα όπλα αυτά έχουν ήδη αρχίσει να αποδίδουν στον έλεγχο του κόστους εργασίας, τόσο του άμεσου (μισθολογικό) όσο και του έμμεσου (κοινωνικές παροχές). Αποδίδουν επίσης και στη διαμάχη του κεφαλαίου με το κράτος. Υπονομεύουν τη φοροληπτική του ικανότητα και περιορίζουν τη φορολογική βάση, άρα και την ικανότητα του να στηρίζει το κοινωνικό κράτος. Πολύ σημαντικότερη, όμως, από την άποψη του κλονισμού του παλιού σοσιαλιστικού μοντέλου είναι η ικανότητα του κεφαλαίου να αγνοεί και να ματαιώνει την πολιτική της

πλήρους απασχόλησης, που βασιζόταν στον έλεγχο και τη διατήρηση των επενδύσεων μέσα σε εθνικά πλαίσια. Οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να «αγοράζουν» απασχόληση με χαμηλότερους μισθούς. Έτσι, οι νέες οικονομικές εξελίξεις υπονομεύουν και τα τρία επιτεύγματα του μεταπολεμικού Ευρωπαϊκού σοσιαλισμού: το κοινωνικό κράτος, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, την πλήρη απασχόληση.

Αυτή είναι η μία όψη. Υπάρχει, όμως, και μία άλλη σημαντική. Πρόκειται για την τεράστια αύξηση της ζήτησης νέων προϊόντων στις αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες καθώς για την είσοδο στην αγορά εργασίας (και προϊόντων) των εργατικών μαζών του Τρίτου Κόσμου. Αυτή η κολοσσιαία επέκταση της αγοράς που επέρχεται δεν είναι δυνατό παρά να συνεπιφέρει τον πολλαπλασιασμό του πραγματικού προϊόντος, άρα και του πραγματικού εισοδήματος, σε όλο τον κόσμο, αλλά πρώτιστα στον ανεπτυγμένο βιομηχανικά και τεχνολογικά κόσμο που εξακολουθεί να διατηρεί την παγκόσμια οικονομική ηγεσία. Άρα, για τη νέα κοινωνική οικοδόμηση που επιβάλλεται να επιχειρήσουμε δεν πρόκειται να λείψουν τα υλικά μέσα.

Η δεύτερη μεγάλη συνέπεια των οικονομικών αλλαγών έχει τις ρίζες της στη νέα τεχνολογία. Πρόκειται, ούτε λίγο ούτε πολύ για την κατάργηση του εργοστασιακού τρόπου δουλειάς και τον κατακερματισμό του άλλοτε ομοιόμορφου εργατικού δυναμικού σε ένα πλήθος από αυτοαπασχολούμενες ή ημιαπασχολούμενες ομάδες και άτομα. Αυτό σε μία πρώτη φάση, ενώ στο βάθος του ορίζοντα αρχίζει να διαφαίνεται η υποκατάσταση του ανθρώπινου παράγοντα από τις σκεπτόμενες αυτόματες μηχανές. Η επίκληση της δυνατότητας αυτής ίσως φαίνεται τόσο ακραία ώστε να μην έχει τη θέση της σε ένα πολιτικό προβληματισμό. Αν, όμως, ακολουθήσουμε την παράδοση της σοσιαλιστικής σκέψης να στοχεύει και σε μακρινούς ορίζοντες, τότε θα πρέπει να βάλουμε και την αυτοματοποίηση στις προοπτικές μας.

Στην πρόσφατη συζήτηση για την αριστερά ο κ. ΝΤΑΛΕΜΑ, μας εξιστόρησε με απλά λόγια την εμπειρία που έζησε όταν επισκέφτηκε μια μεγάλη Αμερικανική Τράπεζα, στους δίδυμους πύργους της Ν. Υόρκης.

Στην Τράπεζα αυτή, σ' ένα απλό γραφείο, είδε δύο νεαρούς να πραγματοποιούν σε χρόνους πραγματικούς, καθισμένοι μπροστά σε ένα κομπιούτερ συναλλαγές σε ιταλικά ομόλογα επηρεάζοντας έτσι άμεσα τα επιτόκια των Ιταλικών Τραπεζών.

Και συνέχισε λέγοντας ότι ένα θέμα, όπως η άνοδος ή η μείωση των επιτοκίων που θα απαιτούσε στο Ιταλικό Κοινοβούλιο μέρες και εβδομάδες συζητήσεων, αντιμετωπιζόταν στα γραφεία της χρηματιστηριακής εταιρείας από δύο νέους επιστήμονες χωρίς καμιά παρεμβολή, επιρροή ή ανάμειξη των εθνικών αρχών.

Δεν νομίζω ότι υπάρχει πιο καλό παράδειγμα που να υποδηλώνει την νέα πραγματικότητα της διεθνοποιημένης οικονομίας και του ανεξέλεγκτου τρόπου κίνησης των κεφαλαίων.

Εμπρός σ' αυτήν την νέα πραγματικότητα, έχουμε δύο σημαντικές πολιτικές ευθύνες:

1ον να την γνωρίσουμε και να την αναλύσουμε σωστά

2ον να τοποθετηθούμε απέναντί της υπεύθυνα και ρεαλιστικά

Δεν νομίζω ότι για μας υπάρχουν διλήμματα, απέναντι και στις δύο αυτές πολιτικές μας ευθύνες.

Για όλους εμάς, το να κλείνουμε τα μάτια μπροστά στις νέες πραγματικότητες, είναι μια επιλογή ηττοπαθής, επιλογή πολιτικής υπεκφυγής.

Επίσης, το να επιχειρούμε την αντιμετώπιση αυτής της νέας κατάστασης με ιδεολογικά και πολιτικά εργαλεία ξεπερασμένα ή με ιδεολογικά και πολιτικά εργαλεία που σχεδιάζονται στη βάση της μισής αλήθειας, είναι επιλογές, που μοιραία, θα ακυρώσουν τη δυνατότητα των Σοσιαλιστών, των Συνδικάτων και όλων των Αριστερών σκεπτόμενων ανθρώπων, να επηρεάσουν και να προσανατολίσουν σωστά την κοινωνία.

Έχουμε λοιπόν όλοι χρέος και ειδικότερα σεις, που εκπροσωπείτε επάξια το χώρο της εργασίας, να γνωρίσουμε και να συνειδητοποιήσουμε αυτή την νέα πραγματικότητα και μέσα από ένα επίτιμο διάλογο να δώσουμε ρεαλιστικές και υπεύθυνες απαντήσεις για την αντιμετώπισή της και για την θετική αξιοποίησή της.

Η ολοκληρωμένη Αναπτυξιακή και Εισοδηματική Πολιτική, που σχεδιάσαμε ως Κυβέρνηση αποτελεί ήδη μια απάντηση στις προκλήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού. Θέλουμε να συμμετάσχουμε στον πυρήνα των χωρών της Ε.Ε. που θα καθορίσουν και θα συντονίσουν την συνολική παρουσία της Ε.Ε. σ' αυτή την νέα πραγματικότητα για να έχουμε και μεις λόγο, για να μπορέσουμε να καθορίσουμε τις τύχες μας.

Η πολιτική που ακολουθούμε δεν μας επιβάλλεται από το Μάαστριχτ. Μας επιβάλλεται από την απόφασή μας να μην περιθωριοποιηθούμε, να οδηγήσουμε την χώρα σε μια πορεία ανάπτυξης με υψηλότερο βιοτικό επίπεδο για όλους, να μη διολισθήσουμε σε φτώχεια, ανεργία και υποτέλεια.

Το γεγονός ότι προσδιορίσαμε την πορεία μας, διατηρώντας σταθερό το εισόδημα των εργαζομένων και θέτοντας ενώπιον των ευθυνών τους κοινωνικά στρώματα, που δεν ανταποκρίνονταν στις υποχρεώσεις τους, υποδηλώνει το δικό μας ιδεολογικό και πολιτικό προσανατολισμό.

Το τονίζω αυτό γιατί θέλω να ξεκαθαρίσω, ότι πάντα στη ζωή η ΠΟΛΙΤΙΚΗ είναι παρούσα. Είναι παρούσα η πολιτική ακόμα και όταν έχεις να αντιμετωπίσεις τεράστια εμπόδια που δυσχεραίνουν τις επιλογές και τις κινήσεις σου.

Σήμερα έχουμε χρέος και δεν πρέπει ποτέ να διαφεύγει της προσοχής μας ότι έξω από τα τείχη της παραγωγής έξω από το χώρο της εργασίας υπάρχουν σήμερα χιλιάδες άνεργοι Έλληνες και οι περισσότεροι απ' αυτούς είναι νέοι, είναι τα ίδια τα παιδιά μας.

Η επίτευξη λοιπόν των στόχων της κυβερνητικής πολιτικής, η επίτευξη των καθορισμένων μακροοικονομικών μεγεθών, δεν είναι μια επιλογή αριθμολατρίας, όπως κάποιοι δηλώνουν.

Είναι πολιτική επιλογή υπευθυνότητας γιατί ξέρουμε πολύ καλά ότι και οι αριθμοί επηρεάζουν τη ζωή, την καθημερινή ζωή, και το μέλλον των Εργαζομένων.

Άλλη θα είναι η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών, στη διεθνή αγορά όταν θα απαλλάσσονται από τα απαγορευτικά μεγέθη του σημερινού κόστους του χρήματος και άλλη ως εκ τούτου η κατάσταση στην αγορά εργασίας.

Άλλη θα είναι η ποιότητα ζωής, των εργαζομένων όταν με επιτόκια 4-5% θα μπορούν να δανειοδοτούνται για να αποκτήσουν κατοικία και άλλη είναι σήμερα όταν υποχρεώνονται να πληρώνουν τριπλάσιους και τετραπλάσιους τόκους.

Όλα αυτά τα χρόνια ζείτε σ' ένα κλίμα που χαρακτηρίστηκε ως λιτότητα. Ακούτε για θυσίες, για φορολογία, για προσαρμογή. Η κυβέρνησή μας στα χρόνια μετά το 1993, όχι μόνο διασφάλισε απόλυτα τα πραγματικά εισοδήματα των εργαζομένων, αλλά έδωσε πραγματικές αυξήσεις, που ξεπέρασαν τον πληθωρισμό, ακόμα και την παραγωγικότητα.

Οι όποιες προσπάθειες χρειάστηκε να γίνουν ή θα χρειαστεί ακόμα, έχουν σοβαρά θετικά αποτελέσματα κατά πρώτο λόγο για τους εργαζόμενους. Οι επενδυτές, μπορούν να μετακινηθούν πολύ γρήγορα και έξω από τη χώρα για να διατηρήσουν τα κέρδη τους. Οι εργαζόμενοι είναι δεμένοι με τον τόπο. Τους αφορά λοιπόν άμεσα το τι συμβαίνει στον τόπο. Τυχόν αδυναμία μας να παρακολουθήσουμε την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει κόστος που, κατά κύριο λόγο, θα πλήξει τελικά την απασχόληση και τα εισοδήματα των πιο αδύνατων.

Κάποιοι βέβαια μπορούν να ισχυριστούν ότι όλα αυτά που υποστηρίζω είναι δύσκολο να γίνουν και ότι ο δρόμος αυτός έχει κινδύνους και εμπόδια.

Προσωπικά θα συμφωνήσω μαζί τους, και στο ότι ο δρόμος είναι δύσκολος και στο ότι τα εμπόδια είναι μεγάλα.

Δεν πρόκειται όμως να συμφωνήσω μαζί τους, αν μου πουν, ότι επειδή υπάρχουν δυσκολίες και εμπόδια, δεν πρέπει να τολμήσουμε να περπατήσουμε αυτόν το δρόμο.

Δεν μπορούμε να μείνουμε στάσιμοι, αυτό θα ήταν καταστροφή, δεν μπορούμε να μην τολμήσουμε, αυτό θα ήταν δειλία.

Το Κόμμα μας λοιπόν και η Κυβέρνησή μας όταν επιχειρεί στο τραπέζι του κοινωνικού διαλόγου να θέσει το θέμα της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, το θέτει όχι για να υπεκφύγει, όχι για να παγιδεύσει, όχι για να ξεγελάσει, το θέτει γιατί ξέρει πως μόνο έτσι μπορούν να ξεπεραστούν τα μεγάλα εμπόδια, μόνο

έτσι μπορεί να επιταχυνθεί η προσαρμογή όλων μας στις απαιτήσεις της νέας εποχής.

Σύντροφοι, Συντρόφισσες,

Θέλω τώρα να περάσω σ' ένα άλλο θέμα **ιδιαίτερα σημαντικό**, την απασχόληση και την εργασία.

Έχουμε πει στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. και νομίζω απολύτως σωστά, ότι η μεγαλύτερη Κοινωνική αδικία είναι η ανεργία.

Στη χώρα μας όπως σας είναι γνωστό, η ανεργία κυμαίνεται σε ποσοστά κοντά στο 10%.

Η σταθεροποίηση αυτών των ποσοστών, τα τρία τελευταία χρόνια, και κάποιες ενδείξεις για την οριακή μείωση, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αποτελούν αιτίες εφησυχασμού για μια Σοσιαλιστική Κυβέρνηση και για τα Συνδικάτα.

Όλοι λοιπόν συμφωνούμε ότι η προώθηση και η διεύρυνση της απασχόλησης αποτελεί θέμα προτεραιότητας για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την Κυβέρνησή του.

Θα προσπαθήσω λοιπόν να προσεγγίσω το θέμα της απασχόλησης, θέτοντας για προβληματισμό και διάλογο, διαστάσεις και όψεις, που ίσως ως τώρα δεν είναι επαρκώς συζητημένες.

Θα ξαναθυμίσω την προηγούμενη αναφορά μου για την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και την διαρκώς διευρυνόμενη διεθνοποίησή της.

Η νέα αυτή πραγματικότητα ανατρέπει μια σειρά σταθερές που ως τώρα συναρτούσαν ευθέως την ανάπτυξη και την διεύρυνση της παραγωγής, με τα ποσοτικά μεγέθη της απασχόλησης.

Η συνάρτηση αυτή είναι πια αμφίβολη. Για παράδειγμα στις αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες -π.χ. Γερμανία, Γαλλία- μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι η αύξηση του ΑΕΠ δεν συναρτάται με την διεύρυνση της παραδοσιακής μισθωτής εργασίας.

Αντίθετα μάλιστα παρατηρούμε και πτώση του όγκου της παραδοσιακής μισθωτής εργασίας, ενώ το ΑΕΠ αυξάνεται.

Η πολλαπλή μερική απασχόληση, (δύο μερικές απασχολήσεις σε δύο διαφορετικούς εργοδότες) η τηλεργασία, τα συμβόλαια εργολαβικού έργου και άλλες μορφές εργασίας, όλο και πιο πολύ υποκαθιστούν την τυπική παραδοσιακή μισθωτή εργασία ή εν πάση περιπτώσει υποκαθιστούν την αναλογική, σε σχέση με την αύξηση του ΑΕΠ, αύξησή της.

Αυτό το γεγονός δεν μπορεί και δεν πρέπει, να μην αποτελεί σημείο ανάλυσης του Κόμματός μας, της Κυβέρνησής μας και των Συνδικάτων της χώρας μας.

Πιστεύω ότι έχουμε χρέος να συζητήσουμε με ανοιχτή ατζέντα αυτά τα θέματα δίχως προαπαιτούμενες ενστάσεις και φοβίες.

Πάντα βέβαια, και ειδικότερα σε τέτοια θέματα η ιδεολογία μας πρέπει να είναι παρούσα, παρούσα βέβαια όχι ως εμπόδιο, όχι ως απειλή αλλά παρούσα δημιουργικά, ως καταλύτης των τελικών μας επιλογών, που στο επίκεντρό τους πρέπει πάντα να είναι ο άνθρωπος, ο Εργαζόμενος ο Πολίτης.

Τα προβλήματα σήμερα παρουσιάζονται με διαφορετικό τρόπο και χρειάζονται διαφορετικές απαντήσεις. Αν η βιομηχανική επανάσταση έθεσε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, της ζωής, της πολιτικής και του κοινωνικού γίνεσθαι τους εργαζόμενους ως δρώσα Κοινωνική Τάξη, η Τεχνολογική Επανάσταση πρέπει με τη δική μας συμβολή να θέσει στο προσκήνιο της πολιτικής και του κοινωνικού γίνεσθαι τους ενεργούς πολίτες. Ενεργοί πολίτες είναι εκείνοι που έχουν πολύ μεγαλύτερη ελευθερία να κρίνουν και επιλέγουν.

Αν οι πολιτικές δυνάμεις της Προόδου και της Δημιουργίας και ο αγώνας των Συνδικάτων οικοδόμησαν στην Κεντρική Ευρώπη το παραδοσιακό μοντέλο ευημερίας, σήμερα κρίσιμο πολιτικό ζητούμενο δεν είναι η αμυντική θωράκιση όλων μας στην προάσπιση αυτού του μοντέλου, αλλά στον σχεδιασμό ενός νέου μοντέλου ευημερίας, ενός μοντέλου που τα ποιοτικά στοιχεία θα αποτελούν το επίκεντρο του πολιτικού ενδιαφέροντός μας.

Αναμφίβολα θα υπάρξει ένα δύσκολο στάδιο προσαρμογής, αφού ο όγκος της παραδοσιακής μισθωτής εργασίας, δεν θα αυξάνεται με ρυθμούς που θα απορροφούν τους διαθέσιμους για τυπική εργασία πολίτες. Δυσκολίες θα υπάρξουν και γιατί οι νέες διαμορφούμενες μορφές απασχόλησης, αυτοαπασχόλησης, παροχής έργου, τεχνολογικής εργασίας, τηλεργασίας κ.λ.π. θα πρέπει να υπερβούν υφιστάμενες και εμπεδωμένες πρακτικές για να ισοσκελίσουν τη συνολική ζήτηση. Έχουμε λοιπόν χρέος σύντροφοι και συντρόφισσες, να συζητήσουμε για όλα αυτά, για δύο πολύ συγκεκριμένους λόγους.

1ον γιατί αυτές οι αδιάρρηκτες αλλαγές επέρχονται και συντελούνται και

2ον γιατί οι αλλαγές αυτές δημιουργούν νέες κοινωνικές ανισότητες, νέα προβλήματα, νέες προτεραιότητες, νέες προκλήσεις, νέες θεματικές ενότητες για την πολιτική και τα συνδικάτα

Το Κόμμα μας λοιπόν, η Κυβέρνησή μας και τα Συνδικάτα δεν μπορούν να μείνουν απαθείς απέναντι σ' αυτές τις εξελίξεις πρέπει να ανταλλάξουμε απόψεις, να σκεφτούμε νέες λύσεις, να ανατρέψουμε σχεδιασμούς, που θέλουν να επιβάλουν, στην Ευρώπη και στον κόσμο ολόκληρο, την απειλή της ανεργίας ως μόνιμη δαμόκλεια σπάθη.

Πρέπει να μελετήσουμε και να αποτιμήσουμε τις νέες κατανομές του πλούτου και την νέα κοινωνική αδικία που δημιουργούν, αυτές οι μεγάλες αλλαγές.

Πρέπει να αναζητήσουμε λύσεις στα προβλήματα που δημιουργεί η μεγάλη αναντιστοιχία ανάμεσα στο υφιστάμενο μοντέλο εργασίας και το διαμορφούμενο νέο μοντέλο παραγωγής. Το παλαιό μοντέλο εργασίας με επίκεντρο το βιομηχανικό εργάτη παύει βαθμιαία να αποτελεί το πλαίσιο, που ισχύει για τους εργαζόμενους. Χρειάζεται ένα νέο πλαίσιο που εξασφαλίζει υπό τις νέες συνθήκες βεβαιότητα, προστασία και ευκαιρίες.

Δεν είναι άλλωστε η πρώτη φορά που καλείται, η Αριστερά στον κόσμο και στην Ευρώπη να δώσει απαντήσεις σε προβλήματα που οι λύσεις τους μοιάζουν αλλά δεν αποτελούν τον τετραγωνισμό του Κύκλου.

Στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων δεν μπορεί και δεν πρέπει, να απουσιάσουν τα προοδευτικά Κόμματα και τα Συνδικάτα.

Πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν θα χάσουμε, αντίθετα θα κερδίσουμε από το νέο καταμερισμό της εργασίας, αρκεί να προσαρμοστούμε έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Για μια σοσιαλιστική κυβέρνηση, η αντιμετώπιση της ανεργίας αποτελεί πρωταρχικό καθήκον. Εμείς δεν αντιμετωπίζουμε την ανεργία ως μέσο για να μειώσουμε τον πληθωρισμό αλλά ως διαρθρωτικό και κοινωνικό πρόβλημα που χρειάζεται άμεση αντιμετώπιση και ενεργό παρέμβαση.

Η διάθεση πόρων για εκπαίδευση και επιμόρφωση, για την ταχεία επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας, για την εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσής τους για ένα ορισμένο διάστημα που μένουν εντός αγοράς εργασίας, αποτελεί αυτονόητη υποχρέωση. Σήμερα πρέπει να εξασφαλίσουμε τη διατήρηση δια βίου της ικανότητας του εργαζόμενου να είναι απασχολήσιμος, να προσαρμόζεται, να βρίσκει δουλειά, είτε με τη μορφή της αυτοαπασχόλησης είτε προσφέροντας την εργασία του σε άλλους. Σε μιαν εποχή γρήγορης αλλαγής της τεχνολογίας αυτό προϋποθέτει συνεχή επανεκπαίδευση και την ανάπτυξη πολύ μεθοδικότερων από ότι μέχρι σήμερα τρόπων για την επανένταξη στον παραγωγικό μηχανισμό εργαζομένων που τους εκτοπίζει η τεχνολογική πρόοδος. Ο νόμος 2434/96 για την απασχόληση, που ψηφίστηκε πέρσι το καλοκαίρι αποτελεί σημαντική διαρθρωτική παρέμβαση στην αγορά εργασίας.

Ο κοινωνικός διάλογος που θα αρχίσει σε λίγες μέρες πρέπει να είναι ένας διάλογος ουσιαστικός, χωρίς προκαταλήψεις, που θα λαμβάνει υπόψη την οικονομική πραγματικότητα και τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να επισημανθούν τα εξής :

1. Τόσο οι εργαζόμενοι όσο και οι επιχειρήσεις πρέπει να λάβουν πολύ σοβαρά υπόψη ότι η κυβέρνηση θέτει ως στόχο τη δραστική μείωση του

πληθωρισμού, και να προσαρμόσουν ανάλογα τις ονομαστικές διεκδικήσεις τους τόσο ως προς τους μισθούς όσο και ως προς τις τιμές και τα απαιτούμενα ποσοστά κέρδους.

Έχουμε όλοι κοινό συμφέρον και κοινή ευθύνη για τη μείωση του πληθωρισμού.

Μείωση του πληθωρισμού σημαίνει μικρότερα επιτόκια, μεγαλύτερη ανάπτυξη, υψηλότερη ανταγωνιστικότητα και χαμηλότερη ανεργία.

2. Διεκδικήσεις που υπερβαίνουν τις δυνατότητες της οικονομίας οδηγούν σε ανεργία και πληθωρισμό.

Οι άνεργοι δεν εκπροσωπούνται στις διαπραγματεύσεις. Αλλά πρέπει να είναι πάντα στη σκέψη μας.

Άκαμπτες διεκδικήσεις οδηγούν στην άνθιση της παραοικονομίας και στη δημιουργία μιας ομάδας εργαζομένων δεύτερης κατηγορίας που δεν προστατεύονται καθόλου από το κράτος και τις συλλογικές συμβάσεις.

3. Ο κοινωνικός διάλογος πρέπει να περιλάβει προτάσεις για νέες διαρθρωτικές πολιτικές για την αύξηση της απασχόλησης.

Να λάβει υπόψη τοπικά προβλήματα αποβιομηχάνισης.

Να λάβει ιδιαίτερα υπόψη το σχετικά υψηλό κόστος πρόσληψης για τους νέους και τους μακροχρόνια ανέργους.

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση του διαλόγου είναι η δυνατότητα των κοινωνικών εταίρων να δουν πέρα από το σήμερα και πέρα από το στενώς εννοούμενο ίδιο συμφέρον. Να οραματιστούν την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα.

Μια Ελλάδα ισχυρή, που συμμετέχει ισότιμα στην Ευρώπη, μια Ελλάδα για την οποία μπορούμε να αισθανόμαστε υπερήφανοι.

Συντρόφισσες, Σύντροφοι,

Θέλω να περάσω τώρα στο τρίτο κεφάλαιο που αφορά στην Κοινωνική Ασφάλιση και γενικότερα το Κράτος Πρόνοιας.

Κανείς μα κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι καθώς αναπτύσσονταν οι οικονομίες των χωρών της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης όλες τις προηγούμενες δεκαετίες, με πρωταγωνιστές τα συνδικάτα και τα προοδευτικά Σοσιαλδημοκρατικά,

Σοσιαλιστικά και Αριστερά Κόμματα οικοδομήθηκε στη γηραιά μας Ήπειρο, και όχι μόνο, το Ευρωπαϊκό μοντέλο του κράτους πρόνοιας.

Οι βασικοί παράμετροι αυτού του μοντέλου είναι γνωστές.

Η Υγειονομική και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η συνταξιοδότηση - κύρια και επικουρική - η ασφάλιση της ανεργίας, τα οικογενειακά βοηθήματα, οι ειδικές επιδοτήσεις - δανειοδοτήσεις για απόκτηση κατοικίας, η ενίσχυση του κοινωνικού τουρισμού, τα προγράμματα επιμόρφωσης και ψυχαγωγίας, η προνοιακή δράση, οι ειδικές ενισχύσεις αναξιοπαθούντων, ανάπηρων ατόμων με ειδικές ανάγκες κλπ. συγκροτούν ένα ευρύ δίκτυο προστασίας

Για όλους εμάς που οριοθετούμε την ιδεολογία μας και την πολιτική μας δράση στον Σοσιαλιστικό χώρο η αποδοχή, η στήριξη και η ενίσχυση του κράτους Πρόνοιας είναι μια μη αμφισβητήσιμη πολιτική αρχή.

Στις σύγχρονες οικονομικές συνθήκες το κόστος του κοινωνικού κράτους, με τη σημερινή μορφή του, δημιουργεί προβλήματα. Η συντηρητική λύση είναι η ουσιαστική κατάργηση του κοινωνικού κράτους και η εγκατάλειψη στην τύχη τους των ανθρώπων που στηρίζονται σε αυτό. Η σοσιαλιστική λύση οφείλει να είναι η αναδιοργάνωση των δαπανών του κοινωνικού κράτους προς την κατεύθυνση της διαμόρφωσης προϋποθέσεων για παραγωγική ένταξη στην οικονομική δραστηριότητα. Αυτό σημαίνει μικρότερη έμφαση σε δαπάνες στήριξης σε περίπτωση δυσπραγίας και πολύ μεγαλύτερη σε δαπάνες εκπαίδευσης, εξοπλισμού και προετοιμασίας για ουσιαστική συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα. Ένας καλά εφοδιασμένος νέος εργαζόμενος μπορεί, από εκεί και πέρα, να αναλάβει περισσότερο ο ίδιος τις ευθύνες για την ασφάλισή του, τη στέγαση και την υγειονομική του περίθαλψη, με αντίστοιχη μείωση (όχι κατάργηση) των ευθυνών του κράτους.

Για το Κόμμα μας και τη Κυβέρνησή μας, οι όποιες σκέψεις, οι όποιες κινήσεις εκσυγχρονισμού και μεταρρύθμισης, των δομών που στηρίζουν και συγκροτούν το οικοδόμημα του Ελληνικού Κράτους Πρόνοιας, είναι κινήσεις και σκέψεις που στοχεύουν στην αναβάθμισή του και στην διασφάλιση και διεύρυνση των δυνατοτήτων δράσης και λειτουργίας του σε βάθος χρόνου.

Εδώ και χρόνια στο κόμμα μας - και μάλιστα πριν από το 1993 - υπάρχουν θέσεις απόψεις και προσανατολισμοί δράσεις που μπορούν να είναι ιδιαίτερα χρήσιμοι στη σημερινή συζήτηση.

Θέλω όμως να θέσω κάτι που είναι ίσως όχι και τόσο γνωστό.

Όταν μιλήσαμε προηγούμενα, για το θέμα της εργασίας και της απασχόλησης, σταθήκαμε ιδιαίτερα στο θέμα που αφορά τη μείωση του ποσοστού αύξησης της μισθωτής εργασίας στο νέο οικοδομούμενο μοντέλο παραγωγής.

Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την αλματώδη αύξηση του όγκου των συνταξιοδοτούμενων και τη μη ισάριθμη αντικατάστασή τους από νέους

εργαζόμενους ανατρέπει βασικές οικονομικές παραδοχές που διασφάλιζαν την οικονομική ευρωστία των ασφαλιστικών ταμείων.

Ακραίο αλλά υπαρκτό παράδειγμα του προβλήματος αυτού αποτελεί για τη χώρα μας το φαινόμενο του Ν.Α.Τ, όπου τυπικά και ουσιαστικά το σύνολο σχεδόν των συντάξεων δίνεται σήμερα από τον κρατικό μας προϋπολογισμό.

Βέβαια τα όποια προβλήματα υπάρχουν σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να μας οδηγήσουν στην υιοθέτηση πολιτικών απόψεων που θέλουν την αποδόμηση και τον εκφυλισμό του σημερινού Κράτους Πρόνοιας.

Συντρόφισσες και Σύντροφοι,
Φίλες και Φίλοι,

Θα ήθελα τώρα να θέσω στην κρίση σας, τους βασικούς πολιτικούς λόγους, που οδηγούν το κόμμα μας και την Κυβέρνησή μας στην έναρξη μιας θεσμικής λειτουργίας Κοινωνικού Διαλόγου.

- α) Σε μία σύγχρονη δημοκρατική πολιτεία, η λαϊκή ετυμηγορία, όπως αυτή εκφράζεται κάθε τέσσερα χρόνια, πρέπει να επιβεβαιώνεται και να εξειδικεύεται μέσα από μία διαδικασία διαλόγου ανάμεσα στην Κυβέρνηση και τους θεσμοθετημένους Κοινωνικούς Φορείς.

Η επιλογή μας αυτή αποτελεί διαδικασία διεύρυνσης της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και, ταυτόχρονα, επιβεβαιώνει τον σεβασμό του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Κυβέρνησής του απέναντι στους θεσμοθετημένους Κοινωνικούς Φορείς.

- β) Σε μία εποχή μεγάλων αλλαγών στην οικονομία, στις διαδικασίες παραγωγής, στην τεχνολογία κλπ., η ανάπτυξη ενός θεσμικού Κοινωνικού Διαλόγου αποτελεί για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την Κυβέρνησή του την πλέον αξιόπιστη διαδικασία μεταφοράς των απόψεων των Κοινωνικών και Παραγωγικών Φορέων προς την εκτελεστική εξουσία με στόχο, τη σύγκλιση των απόψεων, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των προκλήσεων που καθημερινά δημιουργούνται.
- γ) Ο θεσμοθετημένος Κοινωνικός Διάλογος μπορεί να συμβάλει θετικά στην αποφυγή φαινομένων κατακερματισμού της ενότητας, των εξ αντικειμένου συμμάχων κοινωνικών δυνάμεων, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι μέσω αυτού του δρόμου οικοδομούμε την αυταπάτη ότι μπορούν και πρέπει να συσκοτιστούν οι υπαρκτές κοινωνικές ανισότητες και να οδηγηθούμε σε μία ψευδεπίγραφη κοινωνία «ίσων πολιτών».
- δ) Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Κυβέρνησή του πιστεύει ότι η ολοκληρωμένη διαδικασία διαλόγου ενισχύει την προοπτική της κοινωνικής συσπείρωσης των εργαζομένων, των αγροτών και των ευρύτερων λαϊκών στρωμάτων, στην

προοπτική ανάπτυξης μιας ευρύτερης συσπείρωσης που θα προωθεί και θα προβάλλει την αναγκαιότητα της οικοδόμησης μίας κοινωνίας αλληλεγγύης.

ε) Τα μεγάλα θέματα που αφορούν:

- την ένταξη της χώρας σε ένα συνεχώς διευρυνόμενο ανταγωνιστικό περιβάλλον,
- την ανάληψη σημαντικών πολιτικών και οικονομικών πρωτοβουλιών στα Βαλκάνια,
- την ολοκλήρωση των αναδιαρθρώσεων στο βιομηχανικό τομέα,
- τις ριζικές τομές που επιβάλλονται για την ανάπτυξη της αγροτικής μας οικονομίας,
- τις διαρθρωτικές αλλαγές που απαιτούνται στην Υγεία, την Παιδεία, την Εκπαίδευση, την Κατάρτιση, την Κοινωνική Ασφάλιση, τη συντονισμένη δράση κράτους - εργοδοτών - εργαζομένων για την καταπολέμηση της Ανεργίας και την εφαρμογή ενός εθνικού σχεδίου για την απασχόληση κλπ. επιβάλλουν Κοινωνικές Συμφωνίες, που διαμορφώνουν ένα πλαίσιο για την προώθηση λύσεων.

Ο Κοινωνικός Διάλογος αποτελεί για όλους υποχρέωση. Ένας διάλογος δημιουργικός και όχι μια προβολή απαιτήσεων και θέσεων για να κατοχυρώνεται η διαφορετικότητα και μια δήθεν αυτονομία. Από τα πράγματα είμαστε ενταγμένοι όλοι στο πλαίσιο που καθορίζουν εξελίξεις και μαζί πρέπει να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα.

Η σύνθεση και η σύγκλιση των απόψεων είναι βασικός στόχος του Κοινωνικού Διαλόγου. Πέρα από τον στόχο της σύγκλισης, είναι επίσης πάντα θετική η συμβολή του στην αποσαφήνιση των διαφορετικών προσεγγίσεων, πολιτικών προτάσεων και μέτρων πολιτικής. Κοινωνικός Διάλογος δεν σημαίνει όμως ότι η Κυβέρνηση παραιτείται των ευθυνών και υποχρεώσεών της. Ούτε σημαίνει κυβερνητική απραξία. Ούτε πρόκειται τέλος να οδηγήσει στην άσκηση πολιτικής χωρίς αντιπαλότητες και διαφωνίες. Αυτό, θα ήταν όχι μόνο ουτοπικό αλλά και αντιδιαλεκτικό και ίσως αρνητικό.

Ο θεσμοθετημένος Κοινωνικός Διάλογος είναι «ρήτρα πολιτικής», που αναβαθμίζει την υπευθυνότητα και την αποτελεσματικότητα του Κυβερνητικού Έργου.

Ο συνολικός σχεδιασμός αυτής της πορείας στο Υπουργικό Συμβούλιο και η υπεύθυνη υλοποίηση αυτού του σχεδιασμού σε κάθε Υπουργείο μπορεί και πρέπει να σηματοδοτήσει μία νέα εποχή στην άσκηση της Κυβερνητικής Εξουσίας.

Συντρόφισσες, Σύντροφοι,

Σας μίλησα για τα μεγάλα προβλήματα που αφορούν την Οικονομία - Την Απασχόληση - την Κοινωνική Ασφάλιση και το Κράτος Πρόνοιας.

Σας παρουσίασα μερικές αρχές της υπεύθυνης πορείας που χαράσσουμε για την αντιμετώπισή τους, καθώς και τη δέσμευσή μας για μια διαδικασία θεσμικού Κοινωνικού Διαλόγου.

Θα ήθελα όμως τώρα να επισημάνω ότι αναμφίβολα όλοι εμείς, και εκείνοι που δεν συμμετέχουν στη κυβέρνηση - ιδιαίτερα όσοι εκπροσωπούν Συνδικαλιστικούς, Κοινωνικούς και Παραγωγικούς Φορείς, έχουν ένα σημαντικό ποσοστό ευθύνης για την επίτευξη των βασικών μας στόχων.

Το κίνημα μας έδωσε μάχες, για την κατοχύρωση της αυτόνομης και αυτοδύναμης λειτουργίας των Κοινωνικών Φορέων.

Δική μας και δική σας πολιτική επιλογή ήταν και είναι πάντα, τα Συνδικάτα και οι Οργανωμένοι Κοινωνικοί και Παραγωγικοί Φορείς, να λειτουργούν δημοκρατικά. Εναπόκειται λοιπόν σε σας να καθορίσετε στο πλαίσιο της κοινής προσπάθειας την πορεία σας.

Σ' αυτή την νέα πορεία έχετε χρέος να δείτε τα προβλήματα σφαιρικά.

Σ' αυτή την πορεία, πρέπει να διατυπώσετε απόψεις - θέσεις και προτάσεις, που θα διασφαλίσουν τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, της κοινωνίας και των θεσμών, την πρόοδο του τόπου.

Θα ήταν αρνητικό να επικρατήσουν λογικές μιας μίζερης καθημερινής συνδιαχείρισης κυβέρνησης-συνδικάτων των αδυναμιών και των αντιφάσεων της δημόσιας διοίκησης και των ΔΕΚΟ. Αυτό δεν αρμόζει στην δυναμική των συνδικάτων.

Εμπλοκή στην εύκολη υιοθέτηση αιτημάτων, του τύπου ΌΛΑ ή ΤΙΠΟΤΑ, ή ΌΛΟΙ ΔΙΚΙΟ ΈΧΟΥΝ, δεν δικαιώνουν τις προσδοκίες της Κοινωνίας και της Πολιτείας για τον αναντικατάστατο Ρόλο σας.

Λογικές που συσκοτίζουν τις δυσκολίες της οικονομικής συγκυρίας, λογικές που θέτουν έν αμφιβόλω την προοπτική της δυναμικής εισόδου της χώρας, στο νέο παγκόσμιο καταμερισμό της Οικονομίας και της Εργασίας, δεν ευνοούν τις εξελίξεις.

Σας προσκαλώ στο τραπέζι του διαλόγου, ως εκπροσώπους και εκφραστές, όχι μόνο όσων βρίσκονται εντός των τειχών της παραγωγής αλλά όλων όσων προσδοκούν στην οικοδόμηση μιας νέας αναπτυξιακής στρατηγικής που ανατρέπει την απειλή της περιθωριοποίησης της χώρας.

Συντρόφισσες και Σύντροφοι,

Είμαστε αισιόδοξοι για το μέλλον της χώρας.

Η οικονομία σταθεροποιείται με γοργά βήματα, οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι πιο γοργοί.

Μεγάλα έργα, νέες σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες, νέες υπηρεσίες, η ανάπτυξη της πληροφορικής, μια πολιτική ποιότητας και επωνύμων προϊόντων, χαρακτηρίζουν την προσπάθειά μας και μπορούν να εμψυχήσουν αισιοδοξία και σιγουριά για το μέλλον της χώρας.

Όμως για να γίνουν όλα αυτά, και έχουν σήμερα ξεκινήσει πολλά, χρειάζεται συνέπεια, δουλειά και σωστός προγραμματισμός.

Πάνω απ'όλα όμως χρειάζεται εποικοδομητική συνεργασία ανάμεσα στην Κυβέρνηση και τα Συνδικάτα.

Τα χρόνια που έρχονται θα είναι χρόνια ανάπτυξης και δημιουργίας.

Τον δρόμο της δημιουργίας, τον δρόμο της ισχυρής και αναπτυγμένης Ελλάδας, σας καλώ να τον βαδίσουμε μαζί.

Σας ευχαριστώ!